

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Unitatile de invatare 3 si 4 a suportului de curs: Aliante si parteneriate actori statali-actori non statali

Organizații guvernamentale pe continentul european și american

Cuvinte cheie

Organizații guvernamentale, Consiliul Europei (CoE), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Organizația Statelor Americane (OSA).

Obiective

Principalele obiective ale acestei unități de curs sunt:

- prezentarea obiectivelor și principiilor de funcționare ale CoE, a structurii instituționale a organizației și a tipurilor de acțiuni pe care această organizație le desfășoară precum și a consecințelor acestora pe plan internațional;
- prezentarea obiectivelor și principiilor de funcționare ale OSCE, a structurii instituționale a organizației și a tipurilor de acțiuni pe care această organizație le desfășoară precum și a consecințelor acestora pe plan internațional;
- prezentarea obiectivelor și principiilor de funcționare ale OSCE, a structurii instituționale a organizației și a tipurilor de acțiuni pe care această organizație le desfășoară precum și a consecințelor acestora pe plan internațional.

Conținut curs

a. Consiliul Europei. Revalorizarea democrației și a drepturilor omului

Sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial a demonstrat vulnerabilitatea politicii de forță și, implicit, importanța consolidării relațiilor diplomatice, politice, economice, culturale etc. între state. Proiectul creării unei Europe unite, pe cât de vechi, pe atât de utopic până atunci, a reînceput să fie adus în discuție. Prin discursul rostit la 19 septembrie 1946, la Universitatea din Zürich, lansând ideea reconcilierii și pacificării vechilor adversari (în special Franța, Germania), Winston Churchill a făcut cu putință redobândirea speranței nașterii Statelor Unite ale Europei. Noul proiect paneuropean crea, așadar, premisele construirii și consolidării păcii, colaborării dintre viitoarele state membre. Statele Unite ale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Europei ar fi devenit, astfel, promotorul stabilității militare, politice și economice pe continent, dar, de asemenea, ar fi constituit și un aliat de nădejde al SUA și al ONU, actori esențiali în menținerea păcii și securității internaționale. Primul pas către realizarea acestui proiect consta în eliminarea, printr-un parteneriat, a vechilor disensiuni dintre Franța și Germania și crearea Consiliului Europei ca avanscenă a Statelor Unite ale Europei. Doar prin angajamentele Franței, Germaniei, Marii Britanii, Statelor Unite și al Uniunii Sovietice, „Europa ar fi putut să crească” (Churchill, 1946).

Cu ocazia Congresului de la Haga (7-11 mai 1948), prezidat de Winston Churchill, oamenii politici și reprezentanții opiniei publice au stabilit viitorul Consiliului Europei, atât din punctul de vedere al scopurilor și obiectivelor, cât și din cel al structurii instituționale. Congresul a rămas un moment important în devenirea Europei deoarece a fost stipulată necesitatea renunțării, din partea statelor, la o parte din interesele proprii pentru o cauză comună europeană. În acest sens, a fost instituită Adunarea Consultativă, un for al reprezentanților parlamentelor naționale. În plus, Europa trebuia să învețe din erorile și ororile experienței fasciste și naziste, promovând valori și drepturi inerente oricărei ființe umane (Royer, 2009). De asemenea, a fost stipulată necesitatea creării unei carti a drepturilor omului (viitoarea Convenție a Apărării Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale) și a unei curți de justiție responsabile să apere cetățenii de statele care le-ar încălca drepturile stipulate în cartă (*The Hague Congress*, 1948).

Obiective și principii

Un an mai târziu (5 mai 1949), Marea Britanie, Franța, Belgia, Olanda, Luxemburg, Danemarca, Italia, Irlanda, Norvegia și Suedia ratifică, la Londra, Statutul Consiliului Europei (CoE): actul constitutiv al organizației, compus dintr-un preambul, nouă capitole și patruzeci și două de articole. Încă de la primul articol, este stipulat scopul Consiliului Europei și maniera în care acesta interferează sau nu cu alte angajamente internaționale ale statelor membre. Astfel, *a) Scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii săi pentru salvagardarea și realizarea idealurilor și principiilor care sunt moștenirea lor comună și pentru facilitarea progresului lor economic și social, b) Acest scop va fi promovat printre organisme ale Consiliului, prin discutarea chestiunilor de interes comun și prin încheierea de acorduri și adoptarea unor acțiuni comune în domeniile economic, social, cultural, științific, juridic și administrativ, precum și prin salvagardarea și respectarea pe mai departe a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, c) Participarea membrilor la lucrările Consiliului Europei nu va*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

afecta activitatea acestora în cadrul ONU și a altor organizații sau uniuni internaționale la care sunt părți, d) Chestiunile referitoare la apărarea națională nu țin de competența Consiliului Europei (art. 1, Statutul CoE). De asemenea, în acest articol este observabilă maniera prin care, spre deosebire de ONU și NATO, organizația încearcă să evite orice fel de implicație militară. Prin urmare, Consiliul Europei devine prima organizație guvernamentală regională interesată exclusiv de promovarea valorilor democratice, a drepturilor omului, de protejarea populației statelor membre de eventualele abuzuri ale puterii.

Spre deosebire de alte acte constitutive ale organizațiilor internaționale guvernamentale, autorii documentului nu au dedicat un articol anume principiilor organizației, deși preambulul său le stipulează.

Convinse că edificarea păcii bazată pe justiție și cooperare internațională este de interes vital pentru păstrarea societății umane și civilizației,

Reafirmând atașamentul lor pentru valorile spirituale și morale care sunt moștenirea comună a popoarelor lor și sursa reală a libertății individuale, libertății politice și a statului de drept, principii care formează baza oricărei democrații autentice,

Convinse că, pentru menținerea și realizarea pe mai departe a acestor idealuri și interesul progresului economic și social, se impune o unitate mai strânsă între țările europene care sunt animate de aceleași sentimente,

Considerând că, pentru a răspunde acestor necesități și aspirațiilor manifestate în această privință de popoarele lor, este necesar a crea un organism care să grupeze statele europene într-o asociație mai strânsă (Preambul Statutul CoE), statele implicate decid semnarea documentului și stabilesc, în continuare, detaliile ce trebuie să asigure buna funcționare a organizației.

Numărând, în momentul de față, patruzeci și șapte de state, Consiliul Europei este determinat în respectarea principiilor și scopului menționat în Statut - promovarea democrației, a drepturilor omului și acceptarea statelor doar în momentul în care corespund exigențelor organizației. Astfel, având drept reper anul 1989 (anul dispariției formale a regimurilor comuniste din Europa) și nemăluând în calcul statele fondatoare, poate fi dedus faptul că Austria, Cipru, Elveția, Finlanda, Grecia, Islanda, Liechtenstein, Malta, Portugalia, RFG, San Marino, Spania, Turcia, devenind membre până în acel moment, respectau cerințele unui stat democratic. Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Federația Rusă, Georgia, Letonia, Lituania, Macedonia, Moldova, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Ucraina și Ungaria abia după ce au renunțat la regimurile totalitare au putut deveni parte integrantă a organizației. Începând cu anul 2000, Consiliul Europei s-a îmbogățit cu încă șase state (Armenia, Azerbaidjan, Bosnia și Herțegovina,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Monaco, Muntenegru, Serbia), iar Belarus deține statutul de țară candidată.

Structura instituțională a organizației

Buna funcționare a organizației este posibilă cu ajutorul unui set complex de instituții, cu toate că Statutul Consiliului Europei nu face referire decât la trei: *Comitetul de Miniștri*, *Adunarea Consultativă* și *Secretariatul General*. Celelalte instituții, *Congresul Autorităților Locale și Regionale*, *Comisarul pentru Drepturile Omului* și *Curtea Europeană a Drepturilor Omului*, nu sunt incluse în actul constitutiv al organizației deoarece au fost înființate după 1949. Primele două instituții reflectă două perspective ale statelor fondatoare cu privire la statutul Consiliului Europei. Încă din 1948 se punea întrebarea: avea acesta să fie o federație de state sub numele de Statele Unite ale Europei sau doar un for de cooperare interguvernamentală? Răspunsul dat de configurația instituțională actuală îmbină cele două elemente, conjuncția înlocuind, astfel, disjuncția. Potrivit lui Moreau Defarges, „dimensiunea federalistă a Consiliului Europei este reprezentată de Adunarea Consultativă [...], [iar] dimensiunea interguvernamentală este reprezentată prin Comitetul de Miniștri” (Moreau Defarges, 1996, p. 91).

Așadar, interguvernamentalismul se manifestă prin Comitetul de Miniștri, în care fiecare stat își delegă reprezentantul (de regulă, ministrul Afacerilor Externe) (art. 14, Statutul CoE). Comitetul de Miniștri *constituie organismul competent să acționeze în numele Consiliului Europei* (art. 13, Statutul CoE). Atribuțiile sale cele mai relevante vizează: a) [...] *examinarea, la recomandarea Adunării Consultative sau din proprie inițiativă, măsurilor adecvate pentru realizarea scopului Consiliului Europei, inclusiv încheierea de convenții și acorduri și adoptarea de către guverne a unei politici comune referitoare la chestiuni specifice; b) Concluziile Comitetului Miniștrilor pot fi formulate, dacă este cazul, ca recomandări adresate guvernelor. Comitetul poate invita guvernele membrilor să-i facă cunoscute măsurile luate cu privire la o atare recomandare* (art. 15, Statutul CoE). Mai mult, *cu excepția competențelor Adunării Consultative [...], Comitetul Miniștrilor va decide, cu efect obligatoriu, asupra tuturor chestiunilor privitoare la organizarea și la aranjamentele interne ale Consiliului Europei* (art. 16, Statutul CoE). Pentru că vizează principalele sarcini ale Comitetului, deciziile anterior menționate sunt luate fie în unanimitate, fie cu votul majorității membrilor (art. 20.a, Statutul CoE). Pe lângă acestea, se mai numără adoptarea bugetului, implementarea programelor de cooperare, supravegherea modului în care sunt respectate sentințele Curții Europene a Drepturilor Omului, respectarea angajamentelor statelor membre etc. Indiferent însă de importanța discuțiilor, întâlnirile au întotdeauna loc cu ușile închise, la

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

sediul Comitetului (Strasbourg), sub președinția câte unui ministru al Afacerilor Externe, pe o perioadă de șase luni, numit prin rotație, în ordinea alfabetică a numelui statelor membre.

Dimensiunea federalistă este reflectată în Adunarea Consultativă prin faptul că această instituție funcționează aidoma unui forum legislativ supranațional ce reunește reprezentanți ai patruzeci și șapte de legislative naționale. Constituind organismul deliberativ al Consiliului Europei (art. 22, Statutul CoE), ea are drept atribuții posibilitatea a) [...] *să delibereze și să formuleze recomandări cu privire la orice chestiune legată de scopul Consiliului Europei, care intră în competența acestuia [...]. Ea poate, de asemenea, să delibereze și să facă recomandări cu privire la orice chestiune care îi este supusă spre avizare de către Comitetul Miniștrilor; b) stabilește ordinea de zi a întâlnirilor [...]* (art. 23. Statutul CoE). Reuniunile sale au loc o dată pe an, de fiecare dată câte o sesiune plenară, la Palatul Europei din Strasbourg, adunând 318 reprezentanți (plus tot atâția supleanți) ai statelor membre. Numărul de reprezentanți ai legislativelor naționale ce își delegă reprezentanții pentru Adunarea Consultativă - excluzând posibilitatea ca ei să facă parte și din Comitetul de Miniștri (art. 25.a, Statutul CoE) - diferă de la stat la stat. Numărul maxim de delegați îl posedă Franța, Germania, Italia, Rusia și Marea Britanie (optsprezece delegați), iar numărul minim, Andorra, Liechtenstein, Monaco și San Marino (doi delegați), criteriul de stabilire a numărului reprezentanților fiind cel al populației statelor. Cu ocazia întâlnirilor se discută, deseori, chestiuni legate de „protecția și promovarea drepturilor omului și a democrației, îndeplinirea obligațiilor și angajamentelor statelor membre, combaterea terorismului în vederea respectării drepturilor omului, crizele regionale, situația refugiaților și a e/imigranților, dialogul intercultural și interreligios și coeziunea socială” (*PACE in Brief*). În plus, *toate rezoluțiile Adunării Consultative, inclusiv cele ce au ca obiect: I) de a face recomandări Comitetului Miniștrilor; II) de a propune comitetului chestiunile de înscris pe ordinea de zi a adunării; III) de a înființa comitete și comisii; IV) de a stabili data deschiderii sesiunilor; V) de a determina majoritatea cerută pentru rezoluții necuprinse la punctele I-IV de mai sus sau care determină, în caz de dubiu, ce fel de majoritate este necesară, sunt luate cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate* (art. 29, Statutul CoE).

Dublețul instituțional Comitetul de Miniștri - Adunarea Consultativă, pe cât este de relevant pentru maniera în care funcționează organizația, pe atât este de paradoxal. Pe cât de democratică și de transparentă pare Adunarea Consultativă, pe atât de ermetic și de opac este Comitetul de Miniștri. O asemenea observație nu poate decât să-l nedumerească pe cel ce constatase cât de consecventă este organizația cu respectarea obligațiilor asumate prin însăși rațiunea sa de a exista. Prin urmare, cum poate fi explicat faptul că tocmai o instituție precum Comitetul de Miniștri, incapabilă să se reformeze de-a

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

lungul a cincizeci de ani, decide asupra nivelului de pregătire democratică a unui stat candidat la statutul de membru al Consiliului?

A treia instituție menționată în actul constitutiv al organizației este Secretariatul, organismul administrativ prin excelență, condus de un secretar general (Thorbjørn Jagland), un secretar general adjunct și personalul specializat, primii doi fiind numiți de Adunarea Consultativă, la recomandarea Comitetului Miniștrilor (art. 36.b, Statutul CoE). Mai mult, niciun membru al secretariatului *nu poate deține o funcție remunerată de către un guvern, nu poate fi membru al Adunării Consultative sau al unui parlament național sau nu poate îndeplini activități incompatibile cu atribuțiile sale* (art. 36.d, Statutul CoE). Secretariatul este cel care notifică, în fiecare an, guvernele statelor membre asupra sumelor contribuțiilor lor (art. 39, Statutul CoE), stabilite în funcție de numărul de locuitori, ele trebuind achitate în maxim șase luni.

Congresul Autorităților Locale și Regionale s-a născut în 1957 și funcționează ca instituție cu rol consultativ pentru organizație, scopul său fiind acela de a promova spiritul și valorile democratice la nivel regional și local, cu precădere în privința statelor recent aderate. Activitatea instituției este însoțită și de cea publicistică, anual apărând un ghid de democrație participativă pentru statele care se mai confruntă încă cu asemenea probleme (de exemplu, *Guide to Participatory Democracy in Bulgaria and Romania*, 2006). O organizație ce pune accentul pe respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pe promovarea democrației este obligată să prezinte și o instituție specializată. Astfel, Comisarul pentru Drepturile Omului monitorizează toate cele patruzeci și șapte de state din acest punct de vedere, redactează rapoarte (Hammarberg, 2009) și formulează recomandări statelor în cauză.

Cea din urmă instituție specifică Consiliului Europei este poate mai notorie decât însăși organizația care a făcut-o cu putință: Curtea Europeană a Drepturilor Omului, unul dintre puținele instrumente juridice de anvergură internațională ce poate fi petiționat de către orice persoană fizică doritoare să cheme în instanță statul din care provine. CEDO funcționează pe baza Convenției Apărării Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale - CADOLF -, semnată la Roma (4 noiembrie 1950). Convenția stipulează necesitatea respectării dreptului la viață, interzicerea torturii, a sclaviei și a muncii forțate, dreptul la siguranță, la un proces echitabil, nicio pedeapsă fără lege, la respectarea vieții private și de familie, libertatea de gândire, de conștiință și de religie, de exprimare, de întrunire și de asociere, dreptul la căsătorie, la un recurs efectiv, interzicerea discriminării și a abuzului de drept (Titlul 1. Drepturi și libertăți CADOLF).

În situația în care oricărui cetățean al unui stat membru al Consiliului Europei îi este încălcat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

unul/mai multe drepturi dintre cele enumerate, el are posibilitatea adresării către Curte. Instituție judiciară europeană cu caracter permanent, CEDO este compusă din judecători aleși pentru o durată de șase ani (art. 23, CADOLF) și nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de recurs interne, așa cum se înțelege din principiile de drept internațional general recunoscute, și într-un termen de 6 luni, începând cu data deciziei interne definitive (art. 35.1, CADOLF). Curtea are, printre atribuțiile exclusiv judiciare, și pe aceea de a redacta rapoarte cu privire la gradul de încălcare a drepturilor în diversele țări membre ale Consiliului Europei. De pildă, raportul din 2008 arată că România deține poziția de lider la numărul de cazuri în care s-a demonstrat încălcarea dreptului la proprietate (o sută douăzeci și nouă) și poziția a treia, după Turcia și Federația Rusă, în privința numărului total de cazuri de încălcare a drepturilor din Convenție (Turcia - două sute șaiszeci și patru -, Federația Rusă - două sute patruzeci și patru -, Romania - o sută nouăzeci și nouă). (European Court of Human Rights. Annual Report, 2008, 2009).

Acțiunile organizației. Consecințe teoretice și practice

O organizație precum Consiliul Europei desfășoară numeroase acțiuni în sfera drepturilor omului, a democrației, dreptului internațional, terorismului, coeziunii sociale, educației, culturii, sportului etc., inițiind campanii de sensibilizare a opiniei publice internaționale în privința eforturilor pe care atât cetățenii, cât și statele și instituțiile lor centrale sau locale trebuie să le depună pentru a-și crea premisele unei vieți mai bune. Mai mult decât atât, rapoartele emise anual referitor la gradul de respectare a drepturilor omului și a valorilor democratice sunt deseori menționate ca surse obiective, academice de informare, acest fapt denotând profesionalismul cu care lucrează cei implicați în structurile instituționale ale organizației.

Una dintre cele mai susținute campanii ale Consiliului Europei privește reforma sistemului penitenciar - abolirea pedepsei cu moartea (o cerință împlinită în toate statele membre ale organizației), asigurarea unor mai bune condiții deținuților, prevenirea torturii și a tratamentului discriminatoriu, perfecționarea sistemului de justiție (*The Council of Europe and European Prison Reform*). De asemenea, organizația își concentrează eforturile și asupra atenționării statelor cu privire la încălcarea drepturilor minorităților etnice, sexuale, religioase. În această ordine de idei, Consiliul Europei admite că una dintre cele mai vulnerabile este comunitatea romă, vulnerabilitate dată de gradul ridicat de excludere în statele în care sunt prezenți romii (*European Migration Policies Discriminate against Roma People*, 2010; *Programmes Supporting Social Inclusion of the Disadvantaged Population Groups*, 2010).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Cât privește promovarea valorilor democratice la nivelul statelor membre, organizația a decis crearea, în anul 2006, a Centrului de Expertiză pentru Reforma Guvernării Locale. Axându-se pe principiile democrației și descentralizării, centrul are obligația de a oferi informații comunităților locale și regionale, de a încuraja proiectele de dezvoltare locală la nivelul comunităților și între comunități, de a iniția diferite programe pe tema guvernării locale, dintre care cel mai recent este „Towards a Modern Local Government Association” (*Toolkit-Towards a Modern Local Government Association*, 2007).

În aceeași sferă de preocupări este înscrisă și misiunea Consiliului Europei de a lupta împotriva corupției. În acest sens, în 1999 a fost creat Grupul Statelor împotriva Corupției (GRECO), cuprinzând patruzeci și șase de state membre și SUA. Particularitatea acestui organism rezidă în relativa sa autonomie față de Consiliu. Nu toate statele membre ale Consiliului au devenit membre GRECO din 1999 (*What is GRECO?*, 2010). Cel mai recent stat membru este Liechtenstein (1 ianuarie 2010), lăsând în urmă San Marino, ultima țară ce nu acceptă condițiile impuse de GRECO. Principiul pe baza căruia funcționează Grupul este acela că fenomenul corupției este prezent, chiar dacă în proporții diferite, în toate statele lumii, indiferent de gradul lor de dezvoltare (*How Does GRECO Work?*, 2010). Prin urmare, statele membre ale GRECO consimt să fie subiectul rapoartelor ce examinează nivelul corupției în fiecare dintre ele. Prima evaluare a început în 2000 și s-a sfârșit în 2003, a doua a durat între 2003 și 2006, iar din 2007 se desfășoară cea de-a treia rundă.

În ciuda eforturilor depuse de Consiliul Europei, dar și de alte organizații internaționale guvernamentale, Europa nu reușește încă să fie pe deplin democratică. Această situație s-ar putea datora unor strategii prea puțin convingătoare ale organizației, dar și stabilirii unui ideal democratic mult prea dificil de atins. Succesul organizației îl reprezintă, însă, indubitabil, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, prin activitatea sa de promovare și apărare a drepturilor și libertăților individuale, încearcă să demonstreze cât de necesară este protejarea cetățenilor de propriile state și cum o instituție internațională relaționează avatanjos cu aceștia.

b. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa. De la unul împotriva celuilalt la unul împreună cu celălalt

Epoca Războiului Rece a cunoscut perioade de intensitate variabilă. Cele două mari state rivale, URSS și SUA, respectiv țările europene ce se aflau sub influența lor politico-ideologică, au fost într-o permanentă tensiune care a comportat, în perioada anilor '60-'70, o oarecare relaxare, cunoscută sub numele de „destindere”. Leonid Brejnev și Richard Nixon, șefii de stat ai URSS și SUA, devin conștienți

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

de riscurile financiare pe care le presupune înarmarea nucleară, iar Germania de Vest, prin inter mediul a ceea ce s-a numit Ostpolitik, încearcă să se apropie de vecinii săi estici. Mai mult, liderii statelor comuniste încep să aprecieze importanța schimburilor comerciale cu Occidentul Europei (al cărui capitalism se dovedea productiv și eficient), iar liderii statelor liberale, simțind presiunea dependenței de SUA, invocă din ce în ce mai des nevoia de a renunța la încrâncenarea înarmării.

Conștientizarea dependenței reciproce a celor două mari tabere politice, economice și ideologice a determinat întâlnirea reprezentanților a treizeci și cinci de state în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, inițiată pe 3 iulie 1973 și finalizată, după trei runde, pe 30 iunie - 1 iulie 1975, prin semnarea Actului Final de la Helsinki. Deși scopul central al întâlnirii era crearea unui cadru de securizare a continentului și de cooperare pe diverse domenii, interesele naționale ale actorilor participanți constituie un criteriu de împărțire a statelor în cinci categorii: 1) statele Pactului de la Varșovia ce sprijineau crearea unei conferințe încă din 1966; 2) o parte a statelor Pactului de la Varșovia - România, Ungaria, Cehoslovacia - care militau împotriva influenței URSS-ului; 3) statele neutre - Irlanda, Elveția, Suedia; 4) statele aparținând Comunității Europene; 5) cele mai puternice state ale NATO, Statele Unite și Marea Britanie, ce au considerat Procesul de la Helsinki drept forul de întâlnire a expectanțelor lor (Galbreath, 2007, p. 27).

Actul Final de la Helsinki instituie, astfel, trei dimensiuni sau „coșuri” de cooperare politico-militară, economică, de mediu și umană recunoscute de către statele semnatare. Acest document rămâne de referință prin reafirmarea importanței instituirii unor principii (preluate, de altfel, din Carta Națiunilor Unite, art. 2) care să vegheze asupra relațiilor dintre state și care, în situația respectării cu strictețe, ar fi dus, în cele din urmă, la încheierea Războiului Rece. Faptul că acest conflict politico-diplomatic între statele Europei a continuat încă paisprezece ani nu poate decât să denote lipsa de încredere într-o veritabilă capacitate de cooperare între acestea. Pe de o parte, teama statelor comuniste de o eventuală ingerință din partea celor liberale se acutizează pe măsură ce vocea mișcărilor de rezistență antitotalitară, de dizidență se aude din ce în ce mai pronunțat, iar țările Europei vestice par să pună în discuție legitimitatea și eficiența guvernelor comuniste din spatele Cortinei de Fier. Pe de altă parte, nici statele occidentale nu se simt mai în siguranță atât timp cât URSS și aliații săi reprezintă o perpetuă amenințare militară căreia nu-i pot face față decât coalizându-se și, implicit, făcând compromisuri cu Statele Unite.

În anii 1989-1990. odată cu destrămarea Cortinei de Fier, statele semnatare ale Actului Final de la Helsinki conștientizează importanța reconfigurării ordinii politice și economice a Europei și a lumii. Cele treizeci și trei de state și Germania, care tocmai se reunise, semnează între 19 și 23 noiembrie 1990 Carta

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

de la Paris pentru o Nouă Europă, document ce reafirmă „decalogul” principial enunțat la Helsinki. Acest document recunoaște supremația democrației ca unicul regim politic de guvernare, acceptat în mod legitim de voința popoarelor și reamintește domeniile de cooperare: politică, economie, mediu, cultură, educație etc.

Cu ocazia întâlnirii de la Paris, sunt stabilite și câteva instituții - Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe la Berlin, Centrul pentru Prevenirea Conflictelor la Viena, Oficiul pentru Alegeri Libere la Varșovia, Comitetul pentru Oficialii Seniori și un Secretariat Permanent cu sediul la Viena – care să asigure optima desfășurare a întâlnirilor Conferinței (din doi în doi ani). Alegerea sediilor pentru aceste instituții nu este deloc întâmplătoare. „în primul rând, în timp ce Uniunea Europeană, NATO sau Consiliul Europei sunt concentrate în Europa vestică (Belgia și Franța), Secretariatul CSCE și Oficiul pentru Alegeri Libere sunt concentrate în orașe din Europa Centrală. Aceste locații ilustrează intențiile timpurii de concentrare cu precădere asupra regiunilor de la «Estul Vienei». În al doilea rând, OSCE este diferit prin faptul că și-a plasat instituțiile în toată Europa. [...] Decizia de a avea o organizație descentralizată a constituit o strategie de a preveni dezvoltarea unei mari, centralizate birocrății” (Galbreath, 2007, pp. 43-44).

Tensiunile de pe teritoriile fostei URSS, dar și ale fostei Iugoslavii, sporirea numărului de membri la cincizeci și trei în doar cinci ani (1990-1993) au determinat găsirea unei formule mai eficiente și durabile care să facă față noilor provocări politico-militare și economice ale Europei. Prin urmare, pe 6 decembrie 1994, la Budapesta, șefii statelor membre decid schimbarea titlaturii de la Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa la Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa.

Obiective și principii

Actul constitutiv al CSCE, ulterior al OSCE (un act constitutiv mai special deoarece nu respectă tiparul instituit de Carta ONU, reprezentând o succesiune de declarații și angajamente structurate pe capitole și articole), este un tot unitar ce enumeră laolaltă obiectivele și principiile pe care toate statele semnatare sunt obligate să le respecte, în sfera *drepturilor omului, democrației și statului de drept; libertății economice și responsabilității; relațiilor amicale între statele participante; securității; unității*. În plus, CSCE își propune afirmarea unui număr de obiective în domeniile: *dimensiune umană, securitate, cooperare economică, mediu, cultură, muncitori imigranți, zona mediteraneeană, organizațiile internaționale* (Carta de la Paris, 1990). Statele participante la conferință nu își asumă doar la nivel ideatic

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

anumite angajamente, ci își asumă și responsabilitatea în ceea ce privește punerea în practică a obiectivelor menționate. Astfel, recunoscând problemele comune tuturor, statele admit să folosească instrumente utile în rezolvarea lor, eliminându-se, în cele din urmă, disparitățile în privința gestionării pericolelor și consecințelor lor directe și indirecte.

Obiectivele și regulile de acțiune ale OSCE răspund principiilor clamate de organizație. Preluate din Actul Final de la Helsinki, cele zece principii, devenite ale OSCE, sunt următoarele: I. *Egalitatea suverană, respectul drepturilor inerente suveranității*; II. *Nerecurgerea la amenințarea cu forța sau la folosirea forței*; III. *Inviolabilitatea frontierelor*; IV. *Integritatea teritorială a statelor*; V. *Reglementarea pașnică a diferendelor*; VI. *Nonintervenția în treburile interne*; VII. *Respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv libertatea de gândire, de conștiință, de religie sau de convingere*; VIII. *Egalitatea drepturilor popoarelor și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele*; IX. *Cooperarea dintre state*; X. *Îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate în conformitate cu dreptul internațional*. Principiile nu protejează doar statele – pe unele de abuzul celorlalte -, ci și populația/populațiile de abuzul propriului/propiilor state. Al șaptelea și al optulea principiu stipulează necesitatea ca statele să recunoască drepturile și libertățile fundamentale ale omului și capacitatea popoarelor de a-și decide singure soarta politică, economică, socială, culturală, pe plan intern și în relația cu alte state. Altfel spus, sunt readuse în discuție implicațiile civile și politice ale democrației liberale – o abordare destul de cinică, ținând cont de faptul că printre statele semnatare se numărau și câteva impasibile la drepturile propriilor populații (Republica Populară Bulgaria, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, Republica Democrată Germană, Republica Populară Polonă, Republica Socialistă România, Republica Populară Ungară, Uniunea Sovietică).

Structura instituțională a organizației

Deși unele instituții au precedat apariția Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, se cuvine totuși ca abia în acest context să fie descrise, incluzând și pe acelea ce au apărut ulterior. Pentru că nu există un act constitutiv care să reflecte în mod exhaustiv instituțiile organizației, trebuie menționat că cele despre care nu am amintit nimic în contextul prezentării Cartei de la Paris pentru o Nouă Europă funcționează pe baza propriului statut intern, stabilit cu ocazia summiturilor ce au loc o dată la doi ani, și că importanța lor egală este recunoscută oficial.

Președinția OSCE, cu un mandat de un an, funcționează pe baza sistemului Troika, instituție

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

creată cu ocazia summitului de la Helsinki (9-10 iulie 1992), când a fost semnat documentul *Provocările schimbării* (*The Challenges of Change*, 1992). Cu scopul de a asigura continuitate și eficiență în funcționarea sa, Troika a fost instituită prin alegerea unui președinte dintre membrii Comitetului pentru Oficialii Seniori (ulterior Consiliul Permanent), asistat de fostul și de viitorul președinte al OSCE.

Consiliul Ministerial, fostul Consiliu al Miniștrilor Afacerilor Externe, își capătă denumirea ca urmare a Summitului de la Budapesta din 1994, deși maniera sa de funcționare este explicată în Carta de la Paris din 1990. Corp central de luare a deciziilor vitale pentru organizație, Consiliul Ministerial se reunește anual, constituind, astfel, o instituție intermediară, din punctul de vedere al periodicității întrunirilor sale, între summiturile OSCE (o dată la doi ani) și Consiliul Permanent (*Ministerial Councils*, 2010). Cel de-al doilea Consiliu, cel Permanent, compus din delegați ai celor cincizeci și șase de state membre, constituie adevărata instituție cu caracter executiv a OSCE. În cadrul întâlnirilor săptămânale de la Viena, sunt luate, prin consens, decizii ce vizează funcționarea și acțiunea organizației, bugetul, următoarele întâlniri etc. (*Permanent Council*, 2010).

A patra instituție, în ordinea importanței, este Forumul pentru Cooperare în domeniul Securității (FSC), corp autonom de luare a deciziilor în domeniul securității militare și al stabilității în zona OSCE, ce se reunește săptămânal la Viena. Născut, ca și președinția, cu ocazia Summitului de la Helsinki, FSC impune (din 1994) statelor membre un set de reguli politico-militare, set cunoscut sub numele de *Code of Conduct on Politico-Military Aspects of Security*. De asemenea, prin *Document on Small Arms and Light Weapons* (2000), instituția încearcă să impună un control riguros în privința circulației armelor și a traficului de arme cu care se confruntă zonele ce posedă un acut caracter conflictual. Summiturile din 1996 și 1999 de la Lisabona, respectiv Istanbul, subliniază rolul pe care îl are OSCE în securizarea Europei, atât prin măsurile menționate anterior, prin necesitatea intensificării schimbului de informații de tip militar între toate statele membre, dar și prin sprijinirea politicii de dezarmare la nivel internațional (*Forum for Security Co-operation*, 2010).

Reprezentantul OSCE pentru Libertatea Media, cu sediul la Viena, are drept principală sarcină supravegherea modului în care libertatea de expresie este sau nu afectată în țările membre, astfel încât principiile pe care organizația le promovează să nu fie încălcate. În situația în care sesizează nereguli, el se consultă fie cu președintele în exercițiu al OSCE, fie cu instituția executivă - Consiliul Permanent (*Representative on Freedom of the Media*, 2010).

Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, în strânsă legătură cu Reprezentantul pentru Libertatea Media, îi este, în mod explicit, reafirmată importanța cu ocazia Summitului de la

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Istanbul. Având sediul la Varșovia, putem admite că se preocupă de orice acțiune ce intră în sfera dimensiunii umane pe care a evidențiat-o, mai întâi, Actul Final de la Helsinki și pe care toate documentele ulterioare au preluat-o. Respectarea drepturilor omului și preocuparea ca statele membre să acționeze conform valorilor democratice și ale statului de drept constituie, în linii mari, atribuțiile sale. Pentru că domeniul pe care îl acoperă este extrem de vast, Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului este structurat în cinci departamente dedicate democratizării, drepturilor omului, procesului electoral, romilor, toleranței și nondiscriminării (*Office for Democratic Institutions and Human Rights*, 2010).

Funcționarea Înaltului Comisar pentru Minoritățile Naționale, cu sediul la Haga, este descrisă în textul *Provocările schimbării*, iar sarcina acestuia constă în depistarea și aplanarea disensiunilor între minorități și încercarea cu orice preț de a evita izbucnirea unui conflict. Rolul acestei instituții este cu atât mai dificil cu cât disensiunile dintre minoritățile unui stat reprezintă principala sursă de conflict în Europa și, în genere, în lume (*High Commissioner on National Minorities*, 2010).

Stabilită în anul 1995, Curtea de Conciliere și Arbitraj întrușchipează instituția care trebuie să mențină pacea atunci când aceasta este amenințată de ivirea unui diferend la nivelul unui stat sau între state. Curtea își desfășoară activitatea la Geneva, fiind compusă din doi conciliatori, un arbitru și un *alternate* din partea a douăzeci și patru de state membre, toți experți în dreptul internațional. Domeniile în care își exercită capacitatea de decizie vizează chestiunile economice, de mediu, de teritorialitate sau de delimitare maritimă (*Court of Conciliation and Arbitration*, 2010).

Un alt organism relevant pentru angrenajul instituțional descentralizat al OSCE este Adunarea Parlamentară, însumând trei sute douăzeci de reprezentanți ai statelor membre. Deși apărută prin Carta de la Paris, Carta pentru Securitate Europeană (1999) îi recunoaște autoritatea în privința capacității de a facilita comunicarea dintre parlamentele naționale. Ea se reunește anual, în luna iulie, sesiunile sale nu durează niciodată mai mult de cinci zile, iar deciziile sunt luate prin majoritatea voturilor exprimate, nu însă fără a fi îndeplinit cvorumul (prezența a mai mult de jumătate din numărul total de membri) (*About OSCE PA*, 2010). Pleiada instituțională se încheie cu Secretariatul General, prezidat de secretarul general, italianul Lamberto Zannier, care este, pe lângă coordonatorul activităților administrative ale OSCE, și reprezentantul președintelui organizației pe o perioadă de trei ani, mandatul său putând fi reînnoit (*Secretary General*, 2010)

Acțiunile organizației. Consecințe teoretice și practice

Acțiunile întreprinse vizează combaterea diverselor tipuri de trafic și a terorismului, controlul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

armelor, managementul granițelor, prevenirea conflictelor, democratizarea, activitățile economice, educația, monitorizarea proceselor electorale, protejarea mediului înconjurător, egalitatea de gen, drepturile omului, libertatea presei, reforma militară, drepturile minorităților, activități de tip polițienesc, respectarea statului de drept, toleranța și nondiscriminarea. După cum sugerează însuși numele organizației, securitatea continentului se bucură de o considerabilă atenție. Astfel, OSCE reușește să realizeze misiuni de menținere a păcii sau de reconstrucție în diferite zone „fierbinți” din sud-estul Europei (Kosovo, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Albania), estul Europei (Republica Moldova, Ucraina), Caucazul de Sud (Georgia, Azerbaidjan, Armenia), Asia Centrală (Turkmenistan, Kazahstan, Kîrghistan, Tadjikistan, Uzbekistan). Toate aceste exemple identifică numeroasele zone vulnerabile aflate în atenția organizației. Accentul operațiunilor este pus pe intervenția militară, dar mai ales pe activitățile de reconstrucție a teritoriilor - trimiterea efectivelor polițienești, sprijinul în instituirea unui regim democratic stabil, ajutorul economic. Deși, misiunile menționate sunt inițiate cu mult timp în urmă (în medie de 10-15 ani), ele nu-și demonstrează, în mod obligatoriu, ineficiența, ci mai ales arată cât de anevoioasă este reconstrucția și cât de profunde sunt obligațiile pe care și le asumă OSCE.

Prin activitățile de monitorizare a alegerilor în statele Europei, prin rapoartele pe care le redactează pe baza observării gradului de intoleranță față de anumite categorii defavorizate (femei, copii, minorități etnice, religioase, imigranți etc.), prin campaniile de sensibilizare a comunității internaționale și prin analizele ce încearcă să surprindă modul în care statul, prin diversele sale instituții, comite abuzuri față de populație, OSCE demonstrează că învață din greșelile pe care le-au comis membrii săi. Instituțiile ce au drept preocupare democrația, drepturile omului, minoritățile, reconcilierea și arbitrajul reflectă maniera profundă în care regimurile totalitare au afectat Europa și sechelele lăsate în memoria colectivă.

Datorită eforturilor de securizare a Europei și de asigurare a cooperării statelor membre, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa reprezintă un model exportabil pentru alte organizații regionale care nu fac față problemelor din interiorul statelor membre sau dintre statele membre. Poate, în felul acesta, ar fi pus în practică visul lui Kant, acela de a asista la crearea *păcii eterne*. „După aproape cincizeci de ani de sălbăticie obscenă și victimizare reciprocă (având complicitatea Vestului), încorporate brutal în «dilema securității» *par excellence*, acesta este, în mod clar, *lucrul cel mai potrivit*, ca și *cel mai practic* spre a fi făcut” (Sandole, 2007, p. 190). OSCE s-a dovedit, până în prezent, instrumentul politic capabil să operaționalizeze aspirația dintotdeauna de obținere a unei păci durabile.

Pe lângă incontestabilele merite, OSCE prezintă și anumite limite sau neîmpliniri. Unul dintre punctele slabe ale OSCE se concentrează în jurul instituțiilor sale, deși de aici ar putea fi extrase și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

punctele sale forte. Pe cât de meritorii sunt instituțiile ce promovează drepturile omului, valorile democratice, pe atât de deconcertante sunt Consiliul Permanent sau Adunarea Parlamentară. Prima instituție este cunoscută pentru maniera „ermetică” în care ia deciziile, în spatele ușilor închise. În ceea ce privește Adunarea Parlamentară, deși ar trebui să fie o instituție democratică, în realitate, nici măcar nu se apropie de ceea ce ar trebui să fie. Opiniile cetățenilor statelor membre care își deleagă reprezentanții ce se reunesc la întrunirile Adunării nu par să aibă relevanță pentru factorii de decizie ai OSCE, atât timp cât această instituție are doar un rol consultativ. O organizație ca OSCE, ce militează pentru respectarea democrației liberale și a implicațiilor sale, dovedește inconsecvență în ceea ce privește propria sa funcționare. Cu toate acestea, ceea ce încurajează convingerea că OSCE va face eforturi de ameliorare este faptul că, în ciuda a doar douăzeci de ani de existență, rezultatele sale pozitive se observă deja. Mai mult, doar prin manifestarea lipsurilor organizației pot ieși în evidență succesele, dintre care cel mai important ar fi trecerea de la Europa conflictelor la Europa dialogului.

c. Organizația Statelor Americane. Dilemele americanizării Americii

Ideea creării unui cadru de cooperare panamericană a precedat, cu mai mult de un secol, nașterea Organizației Statelor Americane (OSA, 1948). Când influența puterilor coloniale europene era încă extrem de puternică pe continentul sud-american, Simon Bolivar (1783-1830) s-a evidențiat ca fiind vocea mișcării de eliberare a Venezuelei de sub tutela spaniolă. Asemenea Venezuelei, și celelalte teritorii ale Americii de Sud trebuiau să-și câștige independența, urmând ca toate să se reunească într-o federație condusă de o singură persoană. După ce, în urma bătăliei de la Ayacucho (1824), își asigură victoria împotriva Spaniei, Bolivar propune o întrunire a tuturor statelor independente de pe continent. Întâlnirea, cunoscută sub numele de Congresul de la Panama (1826), dintre reprezentanții Columbiei, Peru, Venezuelei, Ecuadorului, Panama, Mexicului și Americii Centrale se transformă, totuși, într-un eșec din cauza nerespectării de către niciunul dintre state a angajamentelor asumate cu această ocazie. Astfel se încheie prima tentativă de creare a unei structuri supranaționale de colaborare a statelor americane.

Al doilea moment istoric cu un rol esențial în ceea ce avea ulterior să devină Organizația Statelor Americane a fost elaborarea Doctrinei Monroe. În anul 1823, președintele SUA, James Monroe, a ținut în fața Congresului American un discurs care evidenția importanța menținerii independenței statelor foste colonii, nonintervenția în treburile lor interne din partea statelor europene și misiunea SUA de a-și proteja vecinii de pe continent. Este imposibil ca puterile aliate să-și extindă sistemul politic în orice loc al oricărui continent fără a pune în pericol pacea și fericirea noastră; nici nu putem crede că frații noștri din

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Sud, lăsați în legea lor, ar adopta sistemul acesta prin propria voință. În consecință, este în egală măsură imposibil ca noi să asistăm indiferenți la orice formă de interpunere. Dacă privim comparativ puterea și resursele Spaniei și a noilor guvernări, dar și distanța dintre acestea, este evident că nu le poate subjugă” (James Monroe, 2 decembrie 1823). Aceste idei au fost preluate, ulterior, de Theodore Roosevelt, eliminându-se însă perspectiva egalitară asupra statelor americane. Altfel spus, SUA deveneau cel mai important partener economic, comercial și politic pentru celelalte țări ale Americii (Bloom, 2008, pp. 25-28). De aici și până la dominația efectivă a entității nord-americane nu mai lipsea mult. „Deseori numite «Colosul din Nord», Statele Unite au folosit puterea militară și financiară pentru a interveni în afacerile vecinilor săi sudici, invadând America Latină și statele din Caraibe de mai mult de douăzeci de ori între 1899 și 1917” (Bloom, 2008, p. 28).

Din pricina intereselor pe care le aveau față de resursele naturale ale Americii Latine, SUA au încercat o apropiere treptată față de celelalte state ale continentului. Odată cu sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și cu izbucnirea Războiului Rece, SUA conștientizează importanța deținerii unor susținători în confruntările sale politice și economice cu noul său adversar, URSS. Prin urmare, la 2 mai 1948, reprezentanți ai statelor Americii Latine și Statelor Unite se întâlnesc la Bogota și semnează Carta Organizației Statelor Americane, actul constitutiv al noii organizații internaționale regionale.

Deși inițial organizația a fost compusă din douăzeci și unu de state membre, cunoscute și ca membre fondatoare (Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Mexic, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Republica Dominicană, SUA, Uruguay, Venezuela), ea a continuat să se extindă prin valuri treptate de aderare. Din anul 1991, când Belize și Guyana au devenit cei mai recentți membri, se poate spune că organizația cuprinde toate statele continentului american și toate statele emisferei vestice a globului, excepție făcând Groenlanda. Ca și alte organizații regionale, nici OSA nu și-a desfășurat activitatea, de la înființare și până în momentul de față, cu toate statele membre, cele vizate fiind Cuba și Honduras.

În anul 1962, ca urmare a Crizei Rachetelor, Cuba a fost exclusă din organizație, la propunerea Statelor Unite. Motivul pentru care Cubei i-au fost suspendate drepturile de membru l-a constituit permisiunea pe care Fidel Castro i-a acordat-o Uniunii Sovietice, de a-și instala rachetele pe teritoriul țării. Președintele american, J.F. Kennedy, a declarat că Statele Unite erau amenințate de un posibil atac nuclear din partea URSS, cu complicitatea Cubei. Deși pericolul izbucnirii unui conflict de proporții nucleare a fost considerat, atunci, iminent, unii autori interesați de acest subiect privesc reacția Statelor Unite ca înscriindu-se, consecvent, în litera Doctrinei Monroe, dovedind imperialismul american și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

consecințele arbitrariului deciziilor celui mai puternic (Weldes, 1999, p. 149). În contextul în care, după 1989, rivalitatea dintre SUA și URSS s-a atenuat, era firesc cu statutul Cubei ca membru al OSA să fie reafirmat. Acest lucru nu s-a întâmplat însă decât în 2009, prin rezoluția din 3 iunie, care stipulează că, în urma negocierilor de reincludere inițiate de guvernul cubanez și prin încetarea efectului rezoluției din 1962 (AG/RES. 2438 [XXXIX-O/09]), Cuba este, după patruzeci și șapte de ani, din nou, membru cu drepturi depline (*Resolution on Cuba*, 2009).

Singura perioadă din istoria Organizației Statelor Americane când toate statele continentului american s-au bucurat de toate drepturile ce derivă din statutul de membru a început la 3 iunie și s-a sfârșit pe 4 iulie 2009. Pe 5 Iulie 2009, invocând art. 21 din Carta Democratică Inter-americană, organizația i-a retras drepturile de membru statului Honduras (AG/RES. 2 [XXVII-E/09]). Această decizie reprezintă poziția organizației de condamnare a evenimentelor din 28 iunie, când Manuel Zelaya, președintele ales democratic al statului, a fost alungat de la conducere printr-o lovitură militară de stat (*Suspension of the Right of Honduras to Participate in the Organization of American States*, 2009).

Obiective și principii

Toate statele semnatare ale Cartei (structurată într-un preambul, douăsprezece capitole și o sută patruzeci și șase de articole) recunosc o serie de obiective și principii ce trebuie să vegheze traiectoria viitoarelor acțiuni.

Organizația Statelor Americane își propune, așadar, un set de obiective în sfera cărora trebuie să se înscrie acțiunile sale:

- a) să consolideze pacea și securitatea continentului;
- b) să promoveze și să consolideze democrația reprezentativă, cu respectul cuvenit principiului nonintervenției;
- c) să prevină cauzele posibile ale dificultăților și să asigure o soluționare pașnică a disputelor ce pot interveni între statele membre;
- d) să asigure acțiunea comună din partea statelor în cauză, în caz de agresiune;
- e) să caute soluții pentru problemele politice, juridice și economice ce pot interveni între ele;
- f) să promoveze, prin acțiuni de cooperare, dezvoltarea lor economică, socială și culturală;
- g) să eradicheză sărăcia extremă ce constituie un obstacol în fața completei dezvoltări economice a popoarelor emisferei;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

h) să obțină o limitare efectivă a armelor convenționale, ceea ce ar face posibilă dedicarea celei mai mari alocări de resurse pentru dezvoltarea economică și socială a statelor membre (art. 1, Carta OSA).

Obiectivele stipulate în textul Cartei dezvăluie, așadar, tarele profunde ale unui continent măcinat de disparități și rivalități economice și politice, sărăcie și lipsă a educației, manifestări ale dictaturilor, cu precădere, în America Latină și, în același timp, necesitatea de a oferi soluții viabile statelor și, implicit, cetățenilor acestora. Afirmarea valorilor democratice, a drepturilor omului, a cooperării pe diverse planuri constituie liantul simbolic al diverselor comunități americane ce trebuie să depună eforturi considerabile pentru ca obiectivele propuse de organizație să poată deveni realitate.

Realizarea acestor obiective trebuie să aibă în vedere următoarele principii:

- a) *Dreptul internațional este standardul de conduită a statelor în relațiile lor reciproce;*
- b) *Ordinea internațională constă, în mod esențial, în respectarea personalității, suveranității și independenței statelor și în încrederea îndeplinirii obligațiilor ce derivă din tratate sau din alte izvoare de drept internațional;*
- c) *Buna-credință va governa relațiile dintre state;*
- d) *Solidaritatea statelor americane și scopurile înalte ce sunt întrevăzute prin ea necesită organizarea politică a acestor state pe baza exercițiului efectiv al democrației reprezentative;*
- e) *Fiecare stat are dreptul de a alege, fără intervenții externe, propriul sistem politic, economic și social și de a se organiza în forma cea mai potrivită și are obligația de a se abține de la intervenția în afacerile interne ale altui stat. Ținând cont de cele spuse, statele americane vor trebui să coopereze fructuos între ele, indiferent de natura sistemelor lor politice, economice și sociale;*
- f) *Eliminarea sărăciei extreme este o parte esențială în promovarea și consolidarea democrației reprezentative și constituie responsabilitatea comună și partajată a statelor americane;*
- g) *Statele americane condamnă războiul de agresiune: victoria nu conferă drepturi;*
- h) *Un act de agresiune împotriva unuia dintre statele americane este un act de agresiune împotriva tuturor celorlalte state americane;*
- i) *Controversele cu caracter internațional survenind între două sau mai multe state americane vor fi rezolvate prin proceduri pașnice;*
- j) *Justiția socială și securitatea socială sunt bazele democrației durabile;*
- k) *Cooperarea economică este esențială pentru bunăstarea comună și pentru prosperitatea*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

popoarelor continentului;

l) *Statele americane proclamă drepturile fundamentale ale individului fără distincție de rasă, naționalitate, crez sau sex;*

m) *Unitatea spirituală a continentului se bazează pe respectul pentru valorile culturale ale țărilor americane și solicită o cooperare strânsă în numele scopurilor înalte ale civilizației;*

n) *Educația popoarelor ar trebui îndreptată către justiție, libertate și pace (art. 3, Carta OSA).*

Inspirate de principiile dreptului internațional și prevederile Cartei ONU (art. 2), principiile OSA ridică exigențe juridice și morale politicilor statelor din zonă. În același timp, se remarcă preocuparea de a defini și apăra identitatea și integritatea americană în fața oricărei eventuale imixțiuni.

Structura instituțională a organizației

În ceea ce privește structura instituțională a OSA, Carta organizației stipulează existența a șapte organisme cu atribuții diferite. Astfel, Adunarea Generală, Întâlnirea Consultativă a Miniștrilor Afacerilor Externe, Consiliul Permanent, Consiliul American pentru Dezvoltare Integrală, Comitetul Juridic Inter-American, Comisia Inter-Americană a Drepturilor Omului și Secretariatul General constituie cele mai importante și vizibile instituții, cărora li se adaugă diverse întâlniri și conferințe specializate sau alte organisme specifice anumitor domenii de activitate.

Adunarea Generală, organismul de reprezentare a tuturor statelor membre, se reunește în sesiuni anuale (art. 57, Carta OSA) și funcționează pe principiul „un stat, un vot” (art. 56, Carta OSA). Printre atribuțiile sale se numără deciziile cu privire la acțiunile și politica OSA, stabilirea măsurilor pentru coordonarea activității organismelor, agențiilor organizației, asigurarea cooperării cu ONU și cu agențiile sale, cu alte organizații internaționale cu scopuri similare OSA, aprobarea bugetului și stabilirea cotei contribuției bugetare a fiecărui stat membru, luarea în considerare a rapoartelor întâlnirii Consultative a Miniștrilor Afacerilor Externe și a observațiile sau recomandărilor Consiliului Permanent, stabilirea unor standarde de coordonare a operațiunilor Secretariatului General, adoptarea propriilor reguli, proceduri și a agendei de lucru (art. 54, Carta OSA). În plus, *deciziile Adunării Generale vor li adoptate cu valul afirmativ al majorității absolute a statelor membre, exceptând cazurile în care e necesar votul a două treimi, așa cum prevede Carta sau cum prevede Adunarea Generală în regulile sale de procedură* (art. 59, Carta OSA). Așadar, excepție de la regula majorității absolute fac deciziile ce privesc bugetul (art. 55, Carta OSA) și agenda Adunării (art. 54.h, Carta OSA), situații în care deciziile sunt luate cu aprobarea a două treimi din statele membre.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Deși Bloom numește Adunarea „un corp democratic” (Bloom, 2008, p. 42), o asemenea accepțiune este interpretabilă. În funcție de cine este *demos*-ul, se poate stabili și cât de democratică este instituția. Așadar, dacă *demos*-ul este reprezentat de *statele* membre ale OSA, atunci putem admite validitatea afirmației lui Bloom; căci, într-adevăr, toate statele, indiferent de gradul lor de dezvoltare, de mărimea populației etc., sunt egale în fața OSA și deci reprezentate. Dacă, însă, conform accepțiunii clasice a termenului de democrație, *demos*-ul este constituit de *populația* statelor membre, atunci, la nivelul organizației, ea este lipsită de reprezentare. Prin urmare, Adunarea, nefiind compusă din reprezentanți ai parlamentelor naționale, se dovedește o instituție nedemocratică.

Întâlnirea Consultativă a Miniștrilor Afacerilor Externe reprezintă instituția cu rol consultativ în privința oricărei chestiuni urgente pentru organizație sau pentru statele membre (art. 61, Carta OSA). Printr-o cerere adresată Consiliului Permanent, orice stat poate propune întrunirea consultativă a miniștrilor de Externe, urmând ca decizia să fie luată cu majoritate absolută (art. 62, Carta OSA). Din pricina caracterului său sporadic, întâlnirea Consultativă nu își poate constitui o agendă precisă de lucru, realizarea acesteia intrând în sarcina Consiliului Permanent care o supune statelor membre spre discuție (art. 63, Carta OSA).

Consiliile OSA, două la număr, Consiliul Permanent și Consiliul Inter-American pentru Dezvoltare Integrală, compuse din câte un reprezentant al fiecărui stat membru (art. 71, Carta OSA), sunt responsabile în fața Adunării Generale (art. 70, Carta OSA), fac propuneri normative, prezintă rapoarte, studii etc. Adunării Generale, dar și conferințelor specializate (art. 73, Carta OSA). Dincolo de prevederile comune, în textul Cartei sunt stipulate și diferențele dintre cele două instituții. Consiliul Permanent este compus din câte un reprezentant al guvernului fiecărui stat membru și are în frunte un președinte desemnat, prin rotație, pe o perioadă de șase luni, în ordinea (conform alfabetului spaniol) a numelor tuturor statelor (art. 80, Carta OSA). Consiliul Permanent stabilește recomandări Adunării Generale, supraveghează operațiunile Secretariatului General, se preocupă de implementarea deciziilor Adunării Generale sau a întâlnirii Consultative a Miniștrilor Afacerilor Externe de care nu se ocupă nicio altă instituție (art. 91, Carta OSA) și, asemenea Consiliului Permanent ONU, mediază, în caz de dispută, între două țări membre (art. 85, Carta OSA).

În cadrul întâlnirilor cel puțin anuale ale Consiliului Inter-American pentru Dezvoltare Integrală (art. 96, Carta OSA), sunt discutate chestiuni privitoare la dezvoltarea integrală (după cum indică numele) și eliminarea sărăciei extreme din statele americane (art. 94, Carta OSA). Atribuțiile acestei instituții constau în: *a) a formula și a recomanda Adunării Generale un plan strategic ce stabilește politici,*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

programe, planuri de acțiune în probleme de cooperare pentru dezvoltare integrală [...]; b) a formula linii directoare pentru pregătirea programului-buget pentru cooperare tehnică și pentru alte activități ale Consiliului; c) a promova, a coordona și a atribui responsabilitatea executării programelor și proiectelor de dezvoltare pentru organismele subsidiare sau organizațiile relevante, pe baza priorităților identificate de statele membre, în domenii ca 1) dezvoltarea economică și socială [...]; 2) îmbunătățirea și extinderea educației pentru a acoperi toate nivelurile [...]; 3) întărirea conștiinței civice a popoarelor americane [...]; d) a stabili relații de cooperare cu organismele corespondente ale Națiunilor Unite și cu alte agenții naționale sau internaționale [...]; e) a evalua periodic activitățile de dezvoltare integrală, în termenii performanței implementării politicilor, programelor și proiectelor, în termenii impactului lor, eficienței și eficacității folosirii resurselor și în termenii calității serviciilor de cooperare tehnică asigurate; și a raporta [rezultatele] Adunării Generale (art. 95, Carta OSA).

Comitetul Juridic Inter-American servește organizației drept corp consultativ în probleme juridice; promovează dezvoltarea progresivă și codificarea dreptului internațional; studiază probleme juridice legate de integrarea statelor în curs de dezvoltare ale emisferei și, pe cât posibil, posibilitatea obținerii uniformității în legislația lor (art. 99, Carta OSA). Comitetul are în compoziție unsprezece juriști ai statelor membre (niciodată doi din același stat), aleși pentru un mandat de patru ani de către Adunarea Generală, dintr-un grup de trei candidați, prezentat de fiecare țară (art. 101, Carta OSA).

Comisia Inter-Americană pentru Drepturile Omului promovează monitorizarea și protejarea drepturilor omului și servește organizației, în această privință, drept organism consultativ (art. 106, Carta OSA). Domeniile de competență și structura sunt stipulate în Convenția Inter-Americană pentru Drepturile Omului. Adoptată la Costa Rica în anul 1969, cu ocazia Conferinței Specializate pentru Drepturile Omului, Convenția stabilește o serie de drepturi civile, politice și sociale pe care toate statele semnatare ale documentului trebuie să le respecte. Mai mult. Comisia Inter-Americană pentru Drepturile Omului are rolul de instituție de expertiză și consultare în probleme de încălcare a drepturilor omului și, contrar eventualelor așteptări, nu este o instituție cu abilități punitive în situația încălcării drepturilor. Asemenea Convenției Apărării Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată de Consiliul Europei, este creată o instanță de judecată, Curtea Inter-Americană a Drepturilor Omului, care poate fi sesizată de către persoane fizice, în aceleași condiții ca și CEDO.

*Secretarul General, actualmente în persoana lui José Miguel Insulza din Chile, este ales de către Adunarea Generală pentru un mandat de cinci ani (art. 108, Carta OSA). El prezidează instituția Secretariatului General, *organismul central și permanent al Organizației Statelor Americane* (art. 107,*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Carta OSA), cu sediul la Washington, trimite, din oficiu, notificări despre întrunirile diverselor instituții ale OSA, pregătește spre propunere programul-buget, redactează rapoarte anuale despre activitățile OSA (art. 112, Carta OSA) și poate participa la întâlnirile Organizației *cu voce, dar fără vot* (art. 110, Carta OSA). Această interdicție este importantă în situația în care toate instituțiile OSA funcționează pe principiul „un stat, un vot” și în care însuși Secretarul este delegat de un stat, apărând, în consecință, situația ca un stat să fie reprezentat de două voci.

Strânsa legătură dintre OSA și ONU transpare din mențiunea conform nicio prevedere a Cartei OSA nu trebuie să intre în contradicție cu prevederile Cartei ONU (art. 131, Carta OSA), dar și din înaltul grad imitativ al instituțiilor OSA. Astfel, denumirea și structura Adunării Generale, ale Consiliului Permanent OSA constituie copii fidele ale instituțiilor omoloage. Mai mult, Secretarul General poate atrage atenția Adunării Generale sau Consiliului Permanent în orice chestiune ce ar amenința pacea, securitatea, dezvoltarea, securitatea emisferei și a statelor membre (art. 110, Carta OSA), prerogativă ce reproduce esența art. 99, Carta ONU.

Acțiunile organizației. Consecințe teoretice și practice

Organizația Statelor Americane întreprinde acțiuni în sfera promovării democrației, apărării drepturilor omului, vegherii asupra securității continentului, susținerii programelor de dezvoltare și, nu în ultimul rând, a încurajării misiunilor umanitare alături de alte organizații internaționale [*OAS and UN to Work Jointly on Haitian Presidential Elections*, 2010). În sfera promovării și respectării drepturilor omului și a valorilor democratice se înscriu și acțiunile de monitorizare a corectitudinii desfășurării alegerilor (de exemplu, cea întreprinsă pe 30 noiembrie 2009 în Costa Rica). În egală măsură se implică în evenimentele de interes internațional și încearcă să încurajeze statele să-și asume răspunderea pentru diminuarea poluării (Summitul de la Copenhaga, decembrie 2009). În același timp, menționăm acțiuni umanitare precum cea prin care OSA asigură guvernul și populația statului Haiti de întregul sprijin material, logistic și uman, în urma cutremurului din ianuarie 2010 etc.

Cele menționate anterior nu constituie decât mostre ale modului în care organizația empatizează cu problemele unora dintre statele membre. Ce toate acestea, continentul american, cel puțin în partea centrală și sudică, se confruntă cu mult prea multe dificultăți în raport cu posibilitățile financiare și umane pe care le are OSA. Statele situate în acele zone încă ezită între un model democratic și unul autoritar de guvernare; disensiunile dintre nordul continentului american și sudul acestuia, pe de altă parte, par să se accentueze în ultimii ani. În plus, tot în ultimii ani, fracturile la nivelul solidarității și colaborării statelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

se multiplică. Nu doar SUA sau Canada merg pe propriul drum, dar și Brazilia, Argentina, Venezuela își găesc, disparat, calea. Cu toate acestea, nu dăm dovadă de un optimism naiv dacă încheiem, asemenea lui C. Shaw: „OAS s-a dovedit a fi o organizație internațională flexibilă, ajungând prin perioade de cooperare, conflict și consens să fie un actor relevant în politicile internaționale de astăzi” (Shaw, 2004, p. 186).

Întrebări de evaluare și teme de studiu

1. Care sunt obiectivele și principiile Consiliului Europei?
2. Care este structura organizațională și cum funcționează Consiliul Europei?
3. Care sunt obiectivele și principiile OSCE?
4. Care este structura organizațională și cum funcționează OSCE?
5. Care sunt consecințele teoretice și practice ale acțiunilor OSCE?
6. Care sunt obiectivele și principiile OSA?
7. Care este structura organizațională și cum funcționează OSA?

Bibliografie

- Bloom, B. L., *The Organization of American States*, New York, Chelsea House Publishers, 2008.
- Churchill, W., *I Wish to Speak to You Today...*, 19 septembrie 1946, accesat în format electronic la adresa: <http://www.churchill-society-london.org.uk/astonish.html> în data de 24.01.2015
- Galbreath, D. J., *The Organization for Security and Co-operation in Europe*, New York, Routledge, 2007.
- Hammarberg, T., *Human Rights in Europe: Time to Honour our Pledges*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2009, accesat în format electronic la adresa: http://www.coe.int/t/commissioner/Viewpoints/publication2009_EN.pdf în data de 24.01.2015.
- Monroe, J., *The Monroe Doctrine*, 1823, accesată în format electronic la adresa: http://avalon.law.yale.edu/19th_century/monroe.asp în data de 27.01.2015.
- Moreau Defarges, Ph., *Organizațiile internaționale contemporane*. Iași, Institutul European, 1996.
- Royer, A., *Le Conseil de l'Europe*, Toulouse, Editions Milan, 2009.
- Sandole, D. J. D., *Peace and Security in the Postmodern World. The OSCE and Conflict Resolution*, New York, Routledge, 2007.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

Shaw, C., *Cooperation, Conflict, and Consensus in the Organization of American States*. New York, Palgrave Macmillan, 2004.

Weldes, J., *Constructing National Interest: The United States and the Cuban Missile Crisis. Volume 12*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1999.

***, *The Hague Congress*, 1948, accesat în format electronic la adresa: http://www.ena.lu/hague_congress_1948-022500038.html în data de 24.01.2015.

***, *Charter of the Organization of American States*, 1948, accesată în format electronic la adresa: [http://www.oas.org/dil/treaties_A-41_Charter_of_the Organization_of_American_States.htm](http://www.oas.org/dil/treaties_A-41_Charter_of_the_Organization_of_American_States.htm) în data de 27.01.2015.

***, *Statutul Consiliul Europei*, 1949, accesat în format electronic la adresa: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Romanian/001-Romanian.pdf> în data de 24.01.2015.

***, *Convenția Apărării Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale*, 1950, accesată în format electronic la adresa: <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/E7126929-2E4A-43FB-91A3-B2B4F4D66BEC/0/RomanianRoumain.pdf> în data de 25.01.2015.

***, *Inter-American Convention on Human Rights*, accesată în format electronic la adresa: <http://www.cidh.oas.org/Basicos/English/Basic3.American%20Convention.htm> în data de 27.01.2015.

***, *Final Act of Helsinki*, 1975, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/mcs/1975/08/4044_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *Charter of Paris for a New Europe*, 1990, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/mcs/1990/11/4045_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *The Challenges of Change*, 1992, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/mcs/1992/07M048_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *Code of Conduct on Politico-Military Aspects of Security*, 1994, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/fsc/1994/12/4270_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *Towards a Genuine Partnership in a New Era*. 1994, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/ntcs/1994/12/4050_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *Lisbon Document*, 1996, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/mcs/1996/12/4049_en.pdf în data de 26.01.2015.

***, *Istanbul Document*, 1999, accesat în format electronic la adresa: http://www.osce.org/documents/mcs/1999/11/4050_en.pdf. în data de 26.01.2015.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

***, *OSCE Document on Small Arms and Light Weapons*, 2000, accesat în format electronic la adresa: <http://www.fas.org/asmp/campaigns/smallarms/osce-sa.pdf> în data de 26.01.2015.

***, *Guide to Participatory Democracy in Bulgaria and Romania*, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2006.

***, *Toolkit-Towards a Modern Local Government Association*, 2007, accesat în format electronic la adresa: <http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/CentreExpertise/Tools/ToolkitonLGAs.pdf> în data de 25.01.2015.

***, *European Court of Human Rights. Annual Report 2008*, 2009, accesat în format electronic la adresa: <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/D5B2847D-640D-4A09-A70A-7A1BE66563BB/0/ANNUALREPORT2008.pdf> în data de 25.01.2015.

*** *Resolution on Cuba AG/RES. 2438 (XXXIX-O/09)*, 2009, accesată în format electronic la adresa: <http://www.oas.org/39ag/documents/AGRES-2438E.doc> în data de 27.01.2015.

***, *Suspension of the Right of Honduras to Participate in the Organization of American States AG/RES. 2 (XXXVII-E/09)*, 2009, accesat în format electronic la adresa: http://scm.oas.org/doc_public/ENGLISH/HIST09/AG04682E07.doc în data de 27.01.2015.

***, *European Migration Policies Discriminate against Roma People*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1586837&Site=DC> în data de 25.01.2015.

***, *How does GRECO work?*, 2010, accesat în format electronic la adresa: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/4.%20How%20does%20GRECO%20work_en.asp în data de 25.01.2015.

***, *Programmes Supporting Social Inclusion of the Disadvantaged Population Groups*, 2010, accesat în format electronic la adresa: http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/source/documents/L_KYRIAKAKI_Speech_on_REC%282001%2917_SUPPORTING_ROMA_EMPLOYABILITY_Bratislava_17_05_2010.pdf în data de 25.01.2015.

***, *What is GRECO?*, 2010, accesat în format electronic la adresa: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/3.%20What%20is%20GRECO_en.asp în data de 25.01.2015.

***, *About OSCE PA 2010*, 2010, accesat în format electronic la adresa: http://www.oscepa.org/index.php?option=com_content&view=article&id=159&Itemid=116 în data de 26.01.2015.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

***, *Court of Conciliation and Arbitration*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/cca> în data de 26.01.2015.

***, *Forum for Security Co-operation*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/fsc> în data de 26.01.2015.

***, *High Commissioner on National Minorities*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/hcnm> în data de 26.01.2015.

***, *Ministerial Councils*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/mc/13015.html> în data de 26.01.2015.

***, *Office for Democratic Institutions and Human Rights*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/odih> în data de 26.01.2015.

***, *Permanent Council*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/pc> în data de 26.01.2015.

***, *Representative on Freedom of the Media*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/fom> în data de 26.01.2015.

***, *Secretary General*, 2010, accesat în format electronic la adresa: <http://www.osce.org/secretariat/12991.html> în data de 26.01.2015.

***, *PACE in Brief*, accesat în format electronic la adresa: <http://assembly.coe.int/Communication/Brochure/Bro01-e.pdf> în data de 25.01.2015.

***, *The Council of Europe and European Prison Reform*, accesat în format electronic la adresa: http://www.coe.int/t/dc/files/themes/prisons/fiches%20prison%20E_2.pdf în data de 25.01.2015.

Rezumat

Această unitate a suportului de curs prezintă două organizații guvernamentale de pe continentul european: *Consiliul European* și *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa* și una de pe continentul american: *Organizația Statelor Americane*.

Marea Britanie, Franța, Belgia, Olanda, Luxemburg, Danemarca, Italia, Irlanda, Norvegia și Suedia ratifică, la 5 mai 1949, la Londra, *Statutul Consiliului European (CoE)*: actul constitutiv al

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro

POSDRU/156/1.2/G/139490

organizației, compus dintr-un preambul, nouă capitole și patruzeci și două de articole. Numărând, în momentul de față, patruzeci și șapte de state, *Consiliul Europei* este determinat în respectarea principiilor și scopului menționat în Statut - promovarea democrației, a drepturilor omului și acceptarea statelor doar în momentul în care corespund exigențelor organizației.

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) a apărut în anii '70, inițial sub numele de Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa. Cunoscută ulterior drept „procesul de la Helsinki”, CSCE a constituit un forum de dialog și negocieri multilaterale între Est și Vest. Istoria CSCE se împarte în două perioade:

a) Între anii 1975-1990 (semnarea Actului Final de la Helsinki și, respectiv, a Cartei de la Paris pentru o nouă Europă), în care CSCE a funcționat ca un proces de conferințe și reuniuni periodice.

b) Evoluțiile pe planul securității europene apărute în anii '90 au impus schimbări fundamentale atât în ceea ce privește structura și caracterul instituțional al procesului început la Helsinki, cât și rolul acestuia. Conferința la nivel înalt de la Budapesta, 1994, a hotărât adoptarea denumirii de *Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)*. În prezent, OSCE cuprinde 57 de state din zona ce se întinde de la Vancouver până la Vladivostok, incluzând toate statele europene, SUA, Canada și Mongolia (ce a devenit Stat participant în decembrie 2012). În plus, OSCE dezvoltă relații privilegiate cu 11 Parteneri (șase din zona mediteraneană și cinci din Asia). Libia a solicitat recent statutul de Partener al OSCE. Toate statele membre au statut egal, iar regula de bază în adoptarea deciziilor este consensul.

Organizația Statelor Americane (OSA) este o organizație internațională guvernamentală, cu sediul la Washington D.C., cu 35 de state membre și 24 de state cu statut de observatori permanenți. Obiectivele sale sunt securitatea continentală și soluționarea pașnică a conflictelor dintre statele membre. Ca succesoare a *Uniunii Panamericane*, OSA s-a constituit în forma actuală prin adoptarea Cartei OSA, la Bogota, la 30 aprilie 1948, la cea de-a IX-a Conferință interamericană.

Realizat,

Conf.univ.dr. Adrian Basărabă